

Oppositioneel opstandig gedrag (ODD)

DSM-IV

ODD is een DSM-IV classificatie: Oppositional Defiant Disorder.

In het Nederland noemen we dit de Oppositioneel Opstandige Gedragsstoornis. ODD kan zich ontwikkelen naar een meer ernstige vorm van gedragsstoornis. Deze gedragsstoornis heet CD (Conduct disorder) in het Nederlands simpelweg: de gedragsstoornis.

Definitie van het probleem en enkele wetenswaardigheden

Er is een patroon van negativistisch, vijandig en openlijk ongehoorzaam, opstandig gedrag (vaker dan bij ontwikkeling en leeftijd hoort). De leerling vertoont dit gedrag ook zonder druk vanuit leeftijdsgenoten.

Mogelijke oorzaken:

- ◇ Geringe afweer tegen driftimpulsen.
- ◇ Tekort aan innerlijke regels (geweten).
- ◇ Tekort in medemenselijk contact, onvermogen om zich in te leven.

Wat zie ik in de klas, hoe herken ik dit gedrag / deze stoornis?

- ◇ Is vaak driftig.
- ◇ Maakt vaak ruzie met volwassenen.
- ◇ Is vaak opstandig of weigert zich te voegen naar regels/verzoeken van volwassenen.
- ◇ Ergert vaak met opzet anderen.
- ◇ Geeft anderen vaak de schuld van eigen fouten of wangedrag.
- ◇ Is vaak prikkelbaar en ergert zich gemakkelijk aan anderen.
- ◇ Is vaak boos en gepikeerd.
- ◇ Is vaak hatelijk en wraakzuchtig.
- ◇ Ziet moeilijk zijn eigen aandeel in een conflict.
- ◇ Reageert vaak impulsief en primair.
- ◇ Is snel betrokken bij ruzies en conflicten.
- ◇ Is vaak op zoek naar spanning en sensatie.
- ◇ Heeft een kort lontje (reageert fel op aanspreken/correcties).

De beste aanpak in de klas

- ◇ Laat de leerling succeservaringen opdoen, aansluiten bij een activiteit of vak waaraan de leerling plezier beleeft.
- ◇ Dit kan ook als beloningsmiddel gebruikt worden.
- ◇ Geef korte opdrachten met voldoende uitdaging.
- ◇ Zorg voor een "veilige" plek in de klas, waar de leerling overzicht heeft.
- ◇ Maak een planning en breng structuur aan in de les, dag, week.
- ◇ Geef directe feedback om extreem gedrag te corrigeren.
- ◇ Geef hierbij ook aan welk gedrag je wel wilt zien.
- ◇ Stel hem verantwoordelijk voor zijn gedrag, vraag hoe hij de schade denkt te herstellen.
- ◇ Leer het kind zich in anderen te verplaatsen: perspectiefneming.
- ◇ Blijf kalm.
- ◇ Houd de leerling in zicht. Voorkom opbouwende frustraties en escalaties.
- ◇ Keur niet de persoon af maar het gedrag. Benoem het gewenste gedrag.
- ◇ Laat helder en eenduidig weten wat je verwacht van de leerling.
- ◇ Geef de leerling positieve aandacht.
- ◇ Geef de leerling de kans om zijn gedrag om te buigen (schakeltijd).

In ieder geval niet doen

- ◇ Strijd gaan voeren.
- ◇ De persoon afkeuren (maar keur het gedrag af).